

Environment

תקנות הנמלים (מניעת זיהום אוויר מכלי שיט), תשפ"ב-2022

אנחנו מתכבדים להביא לידיעתכם עדכון בנוגע לחובות בעלי כלי שיט ובעלי תפקידים בכלי שיט על רקע כניסתן לתוקף של תקנות הנמלים (מניעת זיהום אוויר מכלי שיט), התשפ"ב-2022. **התקנות עתידות להיכנס לתוקף ביום 23.2.2023.**

מטרת העל של התקנות היא להגביל פליטת עשן שחור מכלי שיט. עשן שחור עשוי להיפלט כתוצאה מבעירה חלקית של דלק שמקורה בתחזוקה לא תקינה או כתוצאה משימוש בדלקים מסוימים. לפליטת עשן שחור עשויות להיות השפעות סביבתיות ובריאותיות מורכבות. התקנות מעגנות את הוראות נספח 6 לאמנת MARPOL הבינלאומית למניעת זיהום מאוניות, ובכך מכוונות להגביל את השימוש בחומרים מדללי אוזון, להפנות חומרים מזהמים למתקן קליטה נמלי, לאסור שריפת פסולת בכלי שיט, לקבוע הוראות בנוגע לאיכות דלקים ועריכת בדיקות לכלי השיט ועוד. אימוץ התקנות הוא חלק ממגמה שמוביל המשרד להגנת הסביבה הנוגעת למניעת מפגעים סביבתיים מכלי שיט. בין היתר נקבע בתקנות כיצד ומתי יונפקו תעודות ואישורים למניעת זיהום אוויר לכלי שיט, את תוקפם של תעודות ואישורים אלה ואת הסמכות לבטלן במקרים של הפרת התקנות. התקנות דורשות כי ייערכו תכנון והתאמת יעילות אנרגטית לכלי שיט מסוימים. בנוסף, התקנות אוסרות או מגבילות שימוש בדלקים ספציפיים, על פליטת חומר מדלל אוזון מכלי שיט, לאטמוספירה או לים ועל שימוש בהתקן המכיל חומר מדלל אוזון, למעט בחריגים שנקבעו. התקנות מגבילות פליטת חומרים בכלי שיט מסוימים, הפעלת מנועים בפליטה חורגת ועוד.

התקנות קובעות חובות רבות על בעל כלי שיט או קברניטו. לדוגמה, על בעל כלי שיט וקברניט כלי שיט לוודא כי כלי השיט עומד בהגבלות הפליטה הקבועות בתקנות וכי הדלק המצוי בכלי השיט והמסופק לו עומד בדרישות שונות בנוגע לתכולתו ואיכותו. בעלי כלי שיט מסוימים (או קברניטיהם) נדרשים לוודא עמידה במדדי יעילות אנרגטית ולקבוע תוכניות לניהול יעילות אנרגטית. על קברניט לוודא כי חומר מדלל אוזון והתקן המכיל חומר כזה ימסרו למתקני קליטה. כן הוטלו חובות רישום, תיעוד וריכוז נתונים שונות ומגוונות, למשל בנוגע לתצרוכת דלק ופליטת מזהמים מסוימים, וכן חובות דיווח בנוגע לתאונות או פגמים מהותיים בכלי השיט.

במקרים הנקובים בתקנות, נדרשים בעל כלי שיט ישראלי או קברניטו של כלי שיט להעמידו לבדיקות תקופתיות. אם מצא בודק מוסמך כי כלי השיט אינו תואם את פרטי התעודה לזיהום אוויר שהונפקה לו, יש לנקוט בפעולה מתקנת באופן מיידי בהתאם להנחיות שיינתנו.

ככל ולא תבוצע הפעולה המתקנת באופן מיידי, מוסמך הבודק לבטל את התעודה שהונפקה, כלי השיט יראה כבלתי כשיר לשיט ורשות הספנות והנמלים רשאית לנקוט כל פעולה דרושה להבטיח שכלי השיט לא יפליג עד שלא יהווה איום בלתי סביר לסביבה. על אוניות ישראליות מסוימות הוטלו דרישות לבדיקות נוספות, ובנוסף נקבעו אמצעי פיקוח על כלי שיט שאינו ישראלי.

אי קיום דרישות התקנות עלולות לגרור אחריות אזרחית ואף פלילית. התקנות מסמיכות בודק מוסמך בכל עת לערוך ביקורת בכלי שיט שפלט חומרים מסוימים, על מנת לברר אם הפליטה בוצעה בניגוד לתקנות ואף להורות על עריכת פעולות מתקנות, ומכוננות עבירות פליליות שעונשן ששה חודשי מאסר או קנס על הפרתן של תקנות מסוימות. עוד נקבעה בתקנות חובת פיקוח ומניעת ביצוע עבירות של בעל כלי שיט וקברניטו.

התקנות קובעות חזקה לפיה במקרה בו נעברה עבירה על הוראות התקנות בידי אדם בכלי שיט, בעל כלי השיט או קברניטו הפר את חובתו כאמור, אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שאפשר כדי למלא אותה. החובות שמטילות התקנות על גורמים שונים הן משמעותיות ביותר, ועשויות להטיל אחריות אזרחית ופלילית גם על נושאי משרה בתאגידים. בנוסף, התקנות צפויות להשפיע גם על יכולתם של צדדים שלישיים המתקשרים עם בעלי כלי שיט לעמוד בהתחייבויות שונות. לדוגמה, אי עמידת כלי השיט בדרישות התקנות עלולה להוביל לעיכובים בהובלה ובאספקת סחורות, להטלת קנסות וכיוצא באלה. בהתאם, רצוי כי צדדים המתקשרים בהסכמים שונים להובלה ימית או עם כלי שיט שהתקנות חלות עליהם, יתנו את דעתם להשלכות התקנות על התקשרויות שבאלה ויפעלו להסדיר סוגיות אלו הן בהסכמים והן במנגנוני אכיפה וציות פנימיים בחברה.

משרדנו מתמחה בייצוג חברות ונושאי משרה בתחום הגנת הסביבה. נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה או הבהרה נוספת, ככל שיידרשו, בנוגע להשלכות המשפטיות או בנוגע ליישום האמור בעדכון זה, ובפרט בגיבוש הנחיות ותוכניות אכיפה פנימיות ובחינת התקשרויות לאור התקנות החדשות.

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה בנושא.

שיר ארביב
עורכת דין

shirar@gornitzky.com

שחר איזנר
עו"ד בכיר

shaharei@gornitzky.com

גורניצקי

Gornitzky | Vitania Tel-Aviv Tower, 20 Haharash St. TLV Israel | www.gornitzky.com | +972-3-7109191

עדכון זה נועד לספק מידע כללי ותמציתי בלבד. הוא אינו מהווה ניתוח מלא או שלם של הסוגיות הנידונות, אינו מהווה חוות דעת משפטית או ייעוץ משפטי ואין להסתמך עליו.